

СТУДЕНСЬКИЙ

ГОЛОС

„СТУДЕНСЬКИЙ ГОЛОС“

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНСЬКОЇ ГРОМАДИ У ВАРШАВІ.

3 ч.

ЗА КВІТЕНЬ 1928.

Рік вид. 2.

З М І С Т

Наталя Лівницька: * * *

Т. Сотниченко: Шевченко і молодь.

Євген Чехович: Слова і діла.

Юрій Косач: З мурів Луцька.

М. Лів—ий: Pro domo sua.¹

А. Коломиєць: Над Більськовольським озером.

Юрій Косач: Лицар Ясного Тризуба.

З ЖИТТЯ ГРОМАДИ:

- 1) Економічні справи.
- 2) Справи студентів-теологів.
- 3) Загальні збори Громади.

Обеднання Українських Націоналістів-Державників.

ОФІЦІАЛЬНА ЧАСТЬ:

Найважливіші постанови президії „Цесуса“ і управи Громади.
Лист Управи Громади.

До П. Т. Читачів і Передплатників.

Обгортка п. Петра Холодного (молодшого).

НАТАЛЯ ЛІВИЦЬКА.

* * *

На замордованих тілах
Справляв наш ворог перемогу
І над кістками чорний птах
Нам віщував сумну дорогу.

Кінчались дні кривавих жнив
Під рев гармат і крики болю,
І йшли за нами скарги нив
І сел обдіраних недоля.

Йшли за нами, щоб ось тут
На бруках Праги і Варшави,
Кривавий сон далеких Крут
Нас вів до помсти і до слави.

Сьогодні, завтра? — все одно —
Та вже повернемо в—останнє
Весь світ ґратчастим нам вікном,
І спокій наш — нове змагання.

Т. СОТНИЧЕНКО.

ШЕВЧЕНКО і МОЛОДЬ.

(В 67 річницю смерті).

Тарас Шевченко не є для України тільки визначним, геніальним поетом. Доля судила йому відограти для нас далеко важнішу роль. Він був і дотепер залишається насамперед провідником і вчителем народу українського в його національно-визвольних змаганнях; він був творцем того могутнього руху, що повів усі верстви суспільства нашого, на збавенну путь боротьби за відродження рідного краю. Твори Шевченкові являються євангелієм для кожного свідомого українця, бо в них черпаються сили і знання для громадської діяльності на рідному ґрунті. На них виховуються і ще довгі часи виховуватимуться цілі покоління українців, проймаючись любов'ю до батьківщини, що проступає в кожному творі Шевченковому.

Великий Кобзарь в яскравих, повних краси фарбах малював сумне, героїчне минуле України і жахом овіяв душі сучасного йому і наступних поколінь, малювавши страшну дійсність, в якій опинився наш рідний край.

Невимовною тугою брешуть його слова там, де пише він про Україну, що:

(До Основ'яненка) Обідрана, сиротою
По над Дніпром плаче... —
Там, де оповідає, як:
(Тарасова Ніч) Над дітьми козацькими
Поганці панують...
(Гайдамаки) ...А унуки? Їм байдуже,
Жито панам сіють!...

З цієї великої любові до поневоленого народу нашого випливає глибока і пристрасна ненависть Шевченка до тих земляків наших, що відцуралися батьківщини і задля особистих вигід пішли служити лютим ворогам України.

(Розрита могила) А тим часом перевертні
Нехай підростають,
Та допоможуть Москалєві
Господарювати,
Та з матері полатану
Сорочку знімати!..
Або ще:

(Сон) ...Україно! Україно!
Оце твої діти,
Твої квіти молодії
Чорнилом політі,
Московською блекотою
В німецьких петлицях
Замучені. Плач, Україно,
Бездітна Вдовиця.

Шевченко закликає братів своїх вернутися до праці для України і кидає погрози тим, що проловжують залишатися в рядах зрадників. Він заталює своїм завзяттям, своєю вірою непохитною в перемогу правди, за яку підносить прапори боротьби.

(—) ..Свою Україну любіть,
Любіть її... Во время люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть!..
А далі:

(Суботів) ...Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти!...

Ідеями і гаслами Шевченка живе і досі все свідоме українство.

Та найбільший вплив мали і мають до цього часу твори Шевченкові на українську молодь.

Молодь, як найбільш вражлива на всякі події, завжди перша проймається і захоплюється новими, шляхетними ідеями та розпочинає боротьбу за їх здійснення. У людей з уже установленими переконаннями, проривших життя своє в отруйливій атмосфері чужої, ворожої культури, — твори Шевченка не викликають такого гострого вражіння. Таким людям вірші та

поєми Шевченкові можуть навіть подобатися, але не можуть поробити їх борцями за визволення батьківщини. Молодь же українська керувалася не холодним розумом, а підсвідомим, інтуїційним вичуттям прекрасної правди, коли відразу після того, як пролунав палкий голос національного пророка, пішла за його прикладом і до світлого, переможного, майбутнього понесла його заповіді.

Звичайна річ, що тут, як і завжди, траплялися винятки. Особливож під час української визвольної боротьби в 1917—21 роках до рядів чинних борців за Державність українську приступали старші віком люде, що не мали перед тим з українською визвольною ідеєю нічого спільного; це не перешкоджало їм однак ставати щирими патріотами і цінними працівниками для української справи. Всеж таки, переважна більшість старшого громадянства українського походження (розуміється, маю на увазі інтелігенцію) навіть після того надзвичайного під'яому, що пережила нація українська від часу революції 1917 року,— належить і досі до т. зв. малоросів-ренегатів і найгірших гнобителів народу нашого та лютих ворогів українського державного і національного відродження. Коли-ж поглянути на часи до Великої війни, то не трудно зауважити, що, за можливими винятками, тодішні українці приходили до національної свідомости в юзацьких роках. Молодь була тою частиною суспільства, серед якої витворювалися свідомі українці, які потім ціле життя віддавали праці над загальним відродженням української справи національної.

І за теперішніх часів, так само як і колись, молодь являється тим елементом, серед якого, найсильніше проступає культ Шевченка, елементом, який цілу енергію і здібности віддати готовий для здійснення ідей Великого Кобзаря. І молодь наша мусить ні на одну хвилину не забувати, що ще багато нелюдських зусиль прикласти треба, багато крові пролити, щоб досягти ідеалів Шевченка.

Його геніальне розуміння потреб нації та передбачання шляху, по якому йти має нарід український,— сформулювалися в повному сили й краси реченні:

(Посланце)

В своїй хаті, — своя правда,
І сила, і воля!...

Ті слова Шевченкові дають нам невідкличний імператив боротьби за Незалежну Державність українську. Для цієї мети мусимо гартувати сили наші, удосконалювати знання і притягати до наших рядів якнайбільше борців. Мусимо створити легіони молодих патріотів, які б ціле життя своє готові були присвятити кривавій боротьбі за рідний край. З гаслом незабутнього Кобзаря на устах — борітеся - поборете — молодь українська повинна, відкинувши моменти особистого характеру,

сміливо йти по тернистому шляху визвольних змагань. Хвиливі поразки, знущання ворогів не можуть спиняти її і знеохочувати в борні.

І для того, щоби легче перенести всі ті муки, що зустрічаються на шляху нашому, щоби бути готовими на все, навіть на смерть, коли того вимагатимуть інтереси батьківщини,— мусимо ясно собі усвідомлювати як великий ідеї служимо ми. Мусимо над усе поставити любов до батьківщини. Мусимо любити Україну нашу такою ж безмірною, повною мук і величчю любов'ю, як наш Великий Пророк, коли казав:

(Сон) Я так її люблю
Мою Україну убогу,
Що прокляну святого Бога,
За неї душу погублю!..

Недавно Україна на всіх просторах земель своїх пережила тяжке лихоліття визвольної війни, виявивши максимум можливої енергії народньої. Кілька літ лилася кров найкращих синів народу нашого і тяглася завзята збройна боротьба. Багато молодих патріотів, славних незабутніх товаришів наших принесли життя на вівтар батьківщини.

І дотепер ми ще не досягли нашої мети. Україна так само пошматована і позбавлена права на самостійне державне існування. Але та недавня збройна боротьба створила міцні традиції, створила легенду мучеництва і пробудила національну свідомість народу українського, Кров полеглих лицарів не пропаде даремно. Ми тільки хвиливо припинили чинну, збройну боротьбу, з тим, щоб в перший зручний мент знов розпочати її і довести вже тоді до переможного кінця.

Запорукою того служать нам ті великого значіння психичні процеси, що відбуваються тепер серед нашого народу на Україні. Там росте і розвивається здоровий і свіжий організм молоді, свідомої себе нації, яка виставляє що далі то більші домагання, примушує рахуватися з волею своєю. Там, на Україні, під постійним вражінням боротьби за свої права, росте нове покоління українців. Їх діточі роки пройшли в хуртовині революції, в час надзвичайного під'йому цілого народу українського. Вони вже вирвались з під впливу денационалізуючої школи чужинців і добре запам'ятали собі ті сльози, ту кров, що ними залито було батьківщину нашу.

І як довго ще на землях українських пануватиме влада ворога, стимулом усіх життєвих починань молоді української повинен бути натхненний заклик Поета:

...Вставайте,
Кайдани порвіте!..

ЄВГЕН ЧЕХОВИЧ.

СЛОВА і ДІЛА.

I.

Наша Історія недавно минулого дає нам можливість здобути багато досвіду на майбутнє, коли тільки ми не крізь „рожеві окуляри“ схочемо приглянутись цій, частинно прегарній, повній геройських подвигів, та в більшості смутній фільмі.

Чи ми, сучасна українська молодь, можемо і маємо право брати собі приклад з тих груп і осіб, які замість стати агресивним, творчим чинником при будіванню молодої нашої державности, вносили в наші визвольні змагання внутрішні незгоди, які створили цілий калейдоскоп орієнтацій, хитання, непостійности. Ми, сучасна українська молодь, мусимо відкинути такі негативні моменти в нашому минулому. А щоби їх мати можливість відкинути, та щоби не робити тих помилок в майбутньому треба їх пізнати, треба вчитися на прикладі Історії.

Минув уже той час, коли можна було обмежитися „культурництвом“, коли нам ніби вистарчали гасла автономії, федерації. Будуючий дух нації привів нас до проголошення засади власної державности; після того ми не мали права бути нерішучими в рішучих моментах, після того злочинно було бути вірнопідданчим цісареві навіть по його детронізації, та надіятись на визволення України при допомозі чужих а не власних сил.

Чи ми можемо залишатись на далі Геракліями на розпутьті і хитатись як цей маятник, раз на схід, другий раз на захід і знову на схід.

Слова Прометейя нашого, який помимо пануючих і всевладних „богів“ України розвів огонь зневоленій нації — ми зміли лиш деклямувати. Ми ніколи не здобулись на таку безмежну, повну посвяти любов до батьківщини, як Шевченко, для якого вона була найбільшим добром на світі, для якої він не завагався погубити своє життя, свою душу.

Ми любили Україну по партійному.

Жадна партія не хотіла іншої „України“, тільки з власною суто-партійною закраскою.

Або чи можна назвати любовю до батьківщини нашу сучасну „псевдо-соборність“ під червоним прапором? Така соборність не може бути нашою ціллю; для нас кожда неволя однакова. Требаб нам навчитись дещо зі слів А. Міцкевича, що:

„Lepszy w wolności kęsək ładajaki
Niżli w niewoli przysmaki“.

Ми не вірили в себе самих, ми не вірили в творчі можливости нашої нації і ми, не даючи з себе нічого позитивного, динамічного, вимагали й надіялися, щоби прийшов хтось невідомий і незнаний, щоби прийшли можновладці і збудували нам

державу, ми, які не зуміли навіть навчити цю „Європу“, що у тій же самій Європі живе собі 40-мільоновий український народ. Ми вміли у рішачючих для нас моментах нарікати, плакати і ласки благати. І знову справедливо осудив нас самих Шевченко кажучи, що „нам тільки плакати, плакати, плакати і хліб насущий замісить кровавим потом і сльозами...“ Ми до крові вміли плакати, замість кровю, силою добиватись своєї правди.

Наше вікове нещастя вміємо ми виспівувати чудовими пісеньками, які за серце хватають чужинця, однак ця лірика, цей сентименталізм не додасть тому чужинцеві імпульсу уважати нас за націю. До гарного „культурництва“ треба додати сильне хотіння, бажання бути нацією — треба це хотіння підтвердити чином. „Культурництво“ може бути лиш вінком на чолі нації, ніколи її обличчям.

І коли вже ми самі „докінчили“ наші визвольні змагання і як „Європа“, втираючи нам слізючки і заспокоюючи наш спазматичний плач почала годувати нас „трактатами про охорону національних і т. п. меншостей“ — нам у сучасний момент загальної дезорієнтації не залишається нічого іншого, як просити світлу чи там високу Лігу Націй, щоби зволила пригадати нашим гнобителям, що вона колись там, в приступі доброго гумору і щоби не „псувати крові“ доброму Вільсонові — створила вище згаданий трактат.

Ми мусимо просити (очевидно без результату) — ми сорокміліонова нація і якаж після цього наша моральна вартість?

Нам здавалася цілком нормальною „просьба“, підчас коли добування силою було не дуже то зрозумілим.

Нам що не мали націоналістичної партії, тяжко було збудувати національну державу. В основі наших визвольних змагань було вічне хитання і гонення за подіями, які нас випереджали. Ми не розуміли національного духа нашого народу і тому спізналися у всіх наших ділах, спізналися і у будівництві власної держави.

І ми, молодь українська, прочитуючи уважно ці сторінки нашої історії, придивляючись до всього критично, мусимо певно, без ілюзій, з повним усвідомленням що до нашої мети і тактики поступовання прямувати до здійснення цієї ідеї, яка мусить бути і є ціллю кожного українця — націоналіста.

/ II.

Який наш шлях? Який шлях тих, яким годі бути маятником, а які хочуть і вчинять все, щоби і ми могли бути і назватись в повному розумінню цього слова, нацією?

Наші завдання осягнемо ми тільки шляхом організації — шляхом якнайтіснішого об'єднання всіх національно-державницьких сил. Наші організації мусять бути оперті на суворій дисципліні. Нам треба приготуватись до того моменту, в якому

головну роль буде відігравати рішучість і думка поодиноких індивідуальностей, яких сила буде проявлятися головно завдяки їхній організованості. В наших організаціях мусимо ми приготуватись до скоординованої праці — мусімо мати до себе безоглядне довіря.

Вироблення індивідуальности, це вироблення нації. Сильна індивідуальність буде мати волю формувати моральну вартість нації, а ми націоналісти мусимо дати цій індивідуальности силу впливати на маси, їх відповідно настроювати.

Ціллю організації повинно бути вироблювання у своїх членів як найвищого почуття честі — вироблювання сильної волі і характеру, які то елементи являються одними з найважливіших в хаосі боротьби і які дають запоруку постійности даних одиниць і витривалости в стремлінню до раз наміченої мети. Нам ніколи не вільно бути хиткими чи то в суспільному, громадському, чи навіть товариському життю. Не вільно нам також бути хиткими і в боротьбі з ворогами, яка мусить бути безоглядною. Досвід навчив нас, що вороги дуже часто нас обдурювали, використовуючи нашу слабість і наше „добре серце“ для своїх зрадничких плянів. Засадою нашою мусить бути: „хто не з нами той проти нас!“

Ми бачили багато зла в нашій минувшині, неминучого зла з огляду на психологію вічно поневоленого народу. На засаді тих помилок нам треба вчитись, треба пильно до них приглядатись, не тому, щоби одні другим їх закидати, бо всі ми однаково за них відповідаємо, а тому, щоби навчитись як не треба поступати у майбутньому. Ми не можемо бути самими тільки критиками і ще дуже часто такими, що справлять себе в якесь упривілейоване становище, та критикують всіх, лиш не себе. Це вістря критика можна так само добре звернути і проти нього самого. Нам треба пізнати факти для науки на майбутнє.

Крім цієї смутної сторінки нашої історії, цієї практичної лекції для національно-державницьких елементів, залишається ще не одна, краща сторінка історії писана „золотими літерами“ писана кровю братів наших. Ці позитивні сторінки нашої історії повинні бути євангелією національної молоді, вони повинні нам послужити рівнож до науки, але науки традицій, заховання якої та творення її у сучасному буде підставою нашої національної ідеології, буде тим „сонцем золотим“, яке обєднає всіх для здійснення великої ідеї нації.

Нам треба витворити фанатичних націоналістів — апостолів державницької ідеї, якіб заразом були так вироблені інтелектуально, щоби могли грати провідну роль в нації. Вироблені індивідуальности повинні становити ту керуючу групу, яка поведе націю і якій нація буде і буде мусіла у всьому підлягати. Та група повинна бути еманцією загалу, яка ідеї, думки

загалом сформує в конкретний чин. Ще не сформована ідея маси, може стати ясно сконкретизована в думках провідників, які зі здвоєною силою передадуть її знов масі, та тим самим перетворять цю ідею в чин нації. Нам треба людей, якіб проломити наш „блаженний консерватизм“ (який заховав нам в деякій мірі національну свідомість, але за це відібрав нам всяку ініціативу та творчість), нам треба від пасивної опозиції перейти до чинної. За мало негувати все, що вороже, нам треба вчитись і працювати, щоби дорівняти ворогам в тих ділянках, в яких вони нас перевищили. Пам'ятаймо, що найбільший ворог наш: червона Москва, сама скріплює свій націоналізм підчас коли нас, для ще більшого нашого ослаблення годує всякими „інтернаціоналістичними дурійками“. Червоні хочуть нашу святую боротьбу за волю, нашу традицію, наш ідеалізм заступити чистим і бездушним матеріалізмом; вони хочуть, щоби ми забули, прокляли наших борців за націю і державу, щоби ми оплювали все те, що складається на поняття націоналізму: історію, спільні переживання, змагання та традицію — і все це в ім'я будування чогось абстрактного, нереального для нас, а так зрозумілого для тих, яким та нова форма імперлізму стала кінцевою для закріпощення українського народу. Тільки для забиття національного духа наказують нам сучасні радянські можновладці співати на один тон інтернаціонал з російськими, китайськими і т. п. комуністами, а „нашій“ червоній армії кажуть боротись за „освободження“ Китайців. Очевидно, та червона армія не пішлаб визволяти братів своїх з „капіталістичної“ неволі, бо вона на основі права „офензивної“ повинна боротись наприклад за диктатуру пролетаріату на Гоголю. Комунізм в б. російській імперії це цілком природне явище. Він мусів прийти, коли для закріпощення українського народу, треба було придумати по упадку монархізму, якусь нову „ідею“. Саме від большевиків можемо ми здобути знамениту практику націоналізму. Можемо пізнати скільки вартий націоналізм в державному будівництві, коли вживається таких методів для його знищення. При помочі інтернаціоналізму стараються большевики згангренізувати наш народ, та знищити його національні почуття.

І націоналістами в засаді являються не тільки російські комуністи, але і всі відідини соціалістів. Польські соціалістичні робітники обзрняли „капіталістичну Польщу“ перед „пролетарським Союзом“, німецькі соціалісти боролись підчас світової війни з французькими. Гарібальді і Маціні для ідеї самостійності і єдності італійських земель негайно забули про свій соціалізм; вчинив це і тепер Мусоліні, коли побачив, що батьківщина в небезпеці.

Одні зі соціалістів, які бажать добра для своєї нації в державному розумінню або цілком зрікаються своїх соціалістичних ідей, або переходять на шлях псевдо-соціалізму, себто

соціалізму, для якого всеж таки передусім „нація“ а потім „кляса“. Таких соціалістів абсолютно не можемо назвати інтер-націоналістами в повному розумінню того слова, не можемо назвати їх такими інтернаціоналістами, як наші, які своїм Богом зробили червону Москву, опльовуючи все, що українське. Наші інтернаціоналісти моляться до таких затонських, чубарів, які цілєю своєю поставили нищення „жовто-блакитного брацтва“. Ми „правдиві“ космополіти, ми хотіли будувати Україну на клясі і збудували — васалю Москву. Чому ми не взяли собі прикладу хочби зі сусідів наших, які часом солідно водяться за чуби, але в небезпеці перед ворогом творять єдиний національний фронт?

Всі інші були тільки на словах соціалістами, зглядно їхній соціалізм сховався на плян другий. У нас, з огляду на те, що націоналістично-державницька ідеологія не була добре розвинута, бо не мала належного підложу в нашій психології „національних меншостей“ могли існувати такі, які і на ділі були соціалістами, справжні інтернаціоналісти, які фактично приносили хосен не нам, не народові нашому, а нашим ворогам. Націоналістично-державницькі елементи повинні відтяти від здорового пня нації ті зайві галузки, які лиш перешкоджають буйному розвиткові організму.

Нас організованих націоналістів не мусить бути багато. Наші націоналістично-державницькі організації повинні творити тільки ті, які будуть здібні для національної роботи, які будуть активні і які зможуть бути у відповідну хвилю провідниками пасивних елементів. Будемо сильні, як схочемо, тримаючись засади: „non multum, sed multa“.

Ми мусимо створити культ наших борців за кращу будучину нації. Посвята братів наших стане нашому молодому поколінню імпульсом до майбутньої боротьби, а могили знаних і незнаних героїв будуть нагадувати нам про наш найвищий обов'язок. Залишилась нам традиція, та традиція, яка творить націю, яка лучить у одно нерозривне наших предків, нас і тих, які по нас прийдуть продовжати діло наше.

Для нас мусить бути „Україна понад усе“, а всі наші діла та слова мусять доказувати що Богом нашим — Україна, а ми жрецьями її національного престолу.

ЮРІЙ КОСАЧ.

3 мурів Луцька.

Твердння горда Гедиміна
Над рвучким Стиром в шкварні дні
Дрімає тиха і спокійна
У забуття глухому сні.

Погасли ватри по таборах
 Пропав звязаття буйний хміль
 І кров застигла по розворах
 Зелених берестецьких піль.

А в серці мрій юнацьких бої:
 ...Луги цвітуть у знаменах
 На башті стежить зорець — воїн
 І князь встає у стременах.

І знов звитяжні фанфари
 Гуркочуть громом по Горинь
 І знов встає в луні пожарів
 Стара, лицарська Волинь...

М. ЛІВ—ІЙ.

Pro domo sua.

Одна з статей в 1-му числі „Студенського Голосу“ кінчалася таким реченням: „Ми віримо, що доля дасть їм (студентам) велике щастя— у власній хаті й у власних школах українських шукати правди в науці“. До цього повинен стреміти кожний український студент.

Тим часом обставини зробили те, що ми на північно-західних землях українських—під Польщею—не маємо ані одної високої школи. Наша молодь примушена вчитися в школах польських. Зрозуміло, що найдоцільнішим є вступати на високі школи—хоч і неукраїнські—в місті, що лежить на українських землях. Цим містом є Львів. Таким чином, у Львові повстає центр українського студенського життя, витворюються різні професійні, культурні й наукові установи. А це безумовно сприятиме повстанню в той чи інший спосіб в майбутньому високих українських шкіл у Львові.

Однак, ми бачимо, що велика кількість українських студентів не залишилася у Львові. В Кракові на високих школах вчиться кілька сот українців, а Укр. Студ. Громада у Варшаві налічує біля 100-ти членів. Це з'явище має свої причини. Візьмемо під увагу лише Варшаву, хоч з певністю подібні причини були і в інших академічних центрах Польщі.

Розіб'ємо членів варшавської Громади на 3 категорії: 1) студенти — емігранти, 2) студенти—теологи, 3) всі інші. Для студентів — емігрантів маємо такі причини їх перебування у Варшаві: а) Труднощі здобуття дозволу на замешкання в Галичині, чи денебудь на т. зв. „Кресах“. Лише за 2 — 3 останні роки справа ця трохи налагоджена, але приплив студентів—емігрантів до Варшави відбувався значно раніше, в роках 21-му, 22-му і 23-му. б) Стремління до Варшави, як до переходового пункту, з якого найлегше було дістатися за кордон. Значна більшість студентів дійсно виїхала за кордон, решта ж з різних причин цього не зробила і, маючи по 2 — 3 роки студії на високих школах, не бажала переривати їх, покидаючи Варшаву. с) Існування у Варшаві деяких допомогоних інституцій (як напр. Центральний Комітет), які матеріально в деякій мірі підтримували студентство. Можливо, що в інших центрах допомога студентам—емігрантам була би ще меншою, аніж вона була у Варшаві.

Студенти — теологи мають одну засадничу причину: лише у Варшаві є факультет православної теології. Наплив же слухачів на богословський відділ пояснюється з одного боку розумінням серед молоді великої ваги справи придбання кадрів національно-свідомого духовенства, з дру-

гого боку тим, що з усіх високих шкіл Польщі лише одинокий факультет православної теології у Варшаві приймає слухачів з матурами приватних українських гімназій на Волині.

Всіх інших студентів примусили приїхати до Варшави переважно ті перешкоди, які стосуються на високих школах у Львові по відношенню до українців чи то при вступі до школи, чи при отримуванні дипломів. Студент—українець якого не прийняли до високої школи у Львові і який не має матеріальних засобів, чи з яких інших причин не може вийти за кордон, — мусить виїхати поміж Краковом, Варшавою, Вільном, Познаню. В усіх тих містах перебувають наші студенти.

От загалом ті головніші причини, завдяки яким наша Громада все збільшувалася. Ті причини існують і тепер, а тому і надалі будемо мусіти рахуватися з припливом українського студентства до Варшави і з розростом Громади.

* * *

Оскільки перебування укр. студентства на терені Варшави—довершений факт, то обов'язком студентського осередку є дбати, щоби життя студентів проходило як можна більш творчо й інтензивно. Маємо працювати над всебічним розвитком Громади.

Український студент у Варшаві може цілком загубитися серед чужинського загалу, може підпасти під чужі впливи. Обов'язком нашим є зробити цікавим і вартісним життя Громади, створити в ній щось таке, щоби притягало й об'єднувало українське студентство, не даючи їм танути серед моря чужинців. На зоні ми повинні виказуватися як найбільшою працею, маніфестуватися перед чужинцями нашими національно-культурними здобутками і пренагувати наші національні ідеї й стремління. Те, що у Варшаві перебуває значна кількість студентів різних національностей (Білоруси, Болгаре, Німці) улегчує це завдання.

В цьому напрямкові і провадилася праця всіх попередніх управ Громади. Але треба визнати, що завдяки обставинам багато ділянок нашого громадського життя не досягли ще належної височини. При Студ. Громаді у Варшаві ще й досі не має сталого й добре поставленого хору. І досі ще не вдалося зорганізувати періодичних викладів з області українознавства (історія, література, мова, господарство і т. п.), потреба чого дає досить гостро себе відчувати. На мертвій точі знаходиться справа курсів чужих мов, які свого часу були зорганізовані при Громаді, але потім припинили своє існування. Так само спортовий гурток, що повстав в такихи труднощами існує дотепер лише на папері.

Всі ці вичислені ділянки праці в Громаді (подаю лише найголовніше і чергове) мають велике значіння, бо при допомозі них ми б оживили внутрішнє життя Громади, а також мали би змогу відповідно зарепрезентуватися на зоні.

Маємо надію, що подолаємо всі труднощі і дійдемо до ціли. Але що стоїть нам на перешкоді, з чим мусимо боротися? Насамперед з власною інертністю. Фактом є, що багато товаришок і товаришів байдуже ставляться до деяких справ Громади. Неможливо поставити на належну височінь хор, коли де хто систематично не ходить на співанки, або взагалі бойкує хор. В той час, як Союз німецьких студентів, що складається з 35—40 членів, має свій хор, з яким при кожній нагоді виступає—150 студентів—українців не можуть собі в цьому дати ради.

І так само у всьому іншому. Скрізь інертність і байдужість, коли нам потрібні—енергія, працевитість, витривалість.

Але окрім того існують ще інші причини, характеру матеріального. Громада розпоряджує мінімальними грошовими засобами. А кількість незаможних студентів так велика, що майже всі суми йшли на допомоги. При всіх починаннях (спорт, хор і т. д.) відчувався брак матеріальних засобів. А, саме головне, ми за весь час свого існування не спромоглися на придбання собі власного помешкання. Студенти—українці в більших

академічних центрів мають власні помешкання, що складаються з кількох кімнат і де, окрім урядових приміщень, містяться навіть студенські Інтернати. Те саме мають напр. німецькі студенти у Варшаві. Ми цього не маємо. І це є нашим болючим питанням, бо зреалізувати багатьох проектів не вдалося саме через брак помешкання. Користуваня 2—3 рази на тиждень в пообідні години помешканням У.Ц.К. чим далі стає все більш не вистарчаючим.

Взагалі, до цього часу Громада не мала жадних джерел доходу для уділення допомог своїм членам. Лише студенти — емігранти користали з невеличких і неперіодичних допомог У.Ц.К. Решта ж членів Громади сталою й хоч частинно вистарчаючого джерела доходів не мала. Це є дуже важна справа, на яку мусимо звернути пильну увагу. До цього часу нічого не вдалося досягти. Мусимо приступити до праці зі здовоною енергією. Мусимо звернутися за підтримкою в цій справі до нашого старшого громадянства і до новообраних українських послів. Не можемо цього занедбувати, наколи маємо багато товаришів, що в дійсності знаходяться в дуже скрутному матеріальному становищі.

* * *

Але матеріальна сторінка життя Громади не повинна бути для нас головною. Хоч Громада є також професійно—допомоговою організацією, матеріальне її положення не можна ставити на перший план.

Всіх нас мусить лучити ідея. Ми не можемо бути гуртом осіб однакового територіяльного походження. Воно не привело би нас до одної організації, в якій так високо стоять —товариськість, єдність, солідарність. Ми повинні бути колективом з однаковим національним думанням. Серед нас можуть бути люде різних політично-соціяльних переконань, але загально-національні засади мусять бути прийняті безумовно всіма. Тими засадами, усталеними нашим найвищим студенським органом—Цесусом—маємо керуватися в нашій діяльності.

Громада повинна нам дати те, чого не можуть дати чужі шксли:

- 1) По можливості всебічне пізнання життя і культури нашої Батьківщини.
- 2) Уміння зужити надбані фахові знання на користь Батьківщини, уміння служити українському народові. Громада мусить сприяти розвиткові і міцнішанню почуття любови і відданости до України.

Як в минулому, так і в майбутньому житті Громади домінуючу ролю відігравав і відіграватиме момент нації і національній.

A. КОЛОМИЄЦЬ.

Над Більськовольським озером. *)

Так тихо. Ні вітру, ні шуму не має.
Спокійний, поважний стоїть собі ліс,
А сонечко котиться — котиться вніз...
Сутінь з прохолодою мя обіймає.

Дивлюся: на озері темні пруги.
Це - ліс відбиває поверхня шкляна.
Так тихо, мов мріє глибінь водяна...
Аж плюснуло... Тихо... розбіглися круги.

*) Найбільше озеро на Волинському Поліссі біля села Більськоволя, Сарненського пов.

І довго, все більші і більші у боки
Розходились круги, мсв скарга води,
Що хтось так деремно її розбудив
І мрійно-поважний вкрав спокій.

Знов тихо. Стемніло. В озерному лоні
Відбилися зорі одна по одній;
І небо в обійми прийшло водянї
Та з синню і з хмарами мріяли тонї.

ЮРІЙ КОСАЧ.

Лицар Ясного Тризуба.

(Українській націоналістичній молоді).

Бурелюдом примчався з сіросиньої далини на сніженому коні витязь
у заклятий бір.

Шумом зеленим весняно-луцьким вірвався він у нетрю, що пащами
озер бездонних гляділа та морем верхів зелених хвилювала — тай її
сполюшив.

Крізь зломні-зворні, крізь хащі лісонї, дикі чагарники та багна-трясо-
виння попримував до терема, де дрімала гетьманівна лісова, панянка ясна,
як весна красна, що погляд зорян мала, що найкращою в світі називалася.
Але червень личка її не скрашала, холод у серці креміннім був і влача
її тиха — покійна була як весь бір довкола неї — дрімучий та дикий.

— Гей, панянка ясна, на весьвіт прекрасна!

Гукнув — стукнув лицар у різьблене віконце терема лісового, дужою
рукою коня спинивши тай у землю глибоко заривши.

Вийди, глянь на мене, витязя молодого, привітай бо люблю, бо на
заличання-погуляння к тобі прибуваю з далечини!

І на голос той дзвінкий та дужий, що громом луцу по нетрі покотив,
вийшла панянка — лісова гетьманівна на кружганок, глянула тай обомліла.
Стояв бо перед нею витязь молодий у шоломі золотокованому, нероз у
бранях молодецьких погнутому, в кольчугі дротинній, ще й у панцирі спи-
жевому на довжезинні меч опираючись, остріжками сталевими побренькуючи.

А на шоломі, на золотокованому, динним сьєвом, мов веселкою
в сонці, лицарів знак ясний Тризубець горів — палав. Але не тому па-
нянка — лісова гетьманівна очі ясні колосом вій зякривала, не тому дикою
рожею червоніла — паленіла, а тому, що лицар цей Іскри завзяття з очей
метав, хижо й бадьоро влицими поблескував, бо міццю і снагою невид-
даною било од нього, бо гордо голову в гору держав, бо — погонь життя
в серці опго палав, бо повен був запалу юнацького.

А тим ясній паняниці, що русалкою на тихім плесі, а зозулькою у
мовчанім борі глухім зросла новий і чуден був.

— Гей-же ясна паню — лісова гетьманівно, чом слова мені не відка-
жеж? Рече вдруге лицар. Чи не люб я тобі, чи не мил?

— Мил ти й люб мені лицарю, що як місяць — молодик ясен, що як
шум весняний юлий та голий, що як кричеш — орел дужий та вдалиї, та
страшна мені мовя твоя, бо нова й чудна вона.

А на мову туо тиху й неспілу лицареві заграла кров юнацька в жи-
лах і стрепенувся він стрепетом:

Як, люб я тобі, гетьманівно, то мандруй зі мною, коханою і панією
будь мені. Аргмак мій бистрий соколом нас понесе в буйні простори,
в світлу далечинь, у шум життя соняшного, геть з нього бору заклятого,
де пташка гнізд не в'є і звір не родиться...

— Стій во, лицарю! Мовила до мене панька твоя з сумом у голосі ніжному. Не годиться мені слухати тебе, йди, кудого прийшов, бо не суджена я тобі. В тиші я зродилась, у тиші в життєму, бо не набить мене буйний простір, ні світа далечинь, ні шум життя соняшого. Тут в заклятиї країні смерті й вічної тиші — отчизна моя.

— Ні, гукнув тоді лунко лицар яспотризубний, не тут отчизна твоя. Світ веселий та гучний — буде тобі отчизною, співом величнім та славним життя тобі промине.

Червєню заграв порожєвлю тобі блїде личєнько, ясність сонця вину в ночі тобі, а огнецвітом життя запало серце, щоб буйно спалахнуло...

Волею не підєш — то силою візьму тебе, бо без тебе життя мені не буде, бо туга по тобі розум мені полонила.

— А коли сила люта лісова, що вартує мене стотисячними загонами віддати мене не схоче.

Щє дучє гордий лицар стрєпенувся.

— Гей, чи не лицар я? Чи не легко меч мій в піхві ходить? А ще й до того, там за бором, ціла потуга нас стоїть. Тільки гукну я — отаман, на своїх юнаків, то скочать буйтурами на ворога, шлях йому грудьми опанцирєними загорядять, на шаблях кривих рознесуть!

І схонив тоді лицар Ясного Тризуба лісову гетьманівну, що мов ланя дика тремтіла і палєтіла, у дужі обійми свої, посадив на баського бахмата свого і помчав нетрами — манівцями все до боротьби смертельної готовий, виносячи своє здобич, дорогоцінну на зустріч сонцєві золотому, у світи нові та прекрасні, у країні волі, щасття і слави вічної.

3 життя громади.

ЕКОНОМІЧНІ СПРАВИ.

Касовий звіт Громади за зимовий семєстр ак. р. 1927—28.

П Р И Х О Д И.

Сальдо з дня 27 жовтня 1927 р. 45,87; від Укр. Центр. Комітєту (допомоги) 1300,00; Позички (Центр. Ком. Укр. Клюб. проф. Огієнко) 1000,00; поворот боргів товаришами 100,00; 10% від допомог 49,00; члєнські вкладки 434,05; дохід з Концерт-Балю 1247,54; дрібні прибутки 15,51; разом 4401,97.

Р О З Х О Д И.

Поворот позичок 1000,00; обидвом краківським громадам (допомога) 185,00; т. Ліпї в Познаню (допомога) 50,00; організаційні видатки 287,50; члєнські вкладки до Ц. С. У-ва 384,75; допомога члєнам 902,40; позички члєнам 490,00; подорож делегатів на зїзд „Цєсуса“ 300,00; на „Рїдну Школу“ 60,00; на Шевченківське свято 30,00; на бібліотеку 40,00; видатки культ.-сусп. відділу 246,76; на шапки для члєнів 200,00; на стрїчки для члєнів 50,00; допомога студєнтам в Подєбрадах 50,00; на викуп цинтаря в Калїші 25,00; сальдо 100,51 4401,97.

Скарбник І. Рибачківна.

Справи студєнтів-теологів.

Справа унормовання відносин поміж студєнтами-теологами української національності і відповідними чинниками влади стоїть ще на мертвій точці. Фактом є, що в керуючих колах Інтернату та деканату православної теології і досі неприхильно ставляться до Укр. Студ. Громали, проти якої дєхто розводить шалєну агїтацію, називаючи її політичною й антирелігійною

організацією та намовляючи всіх студентів не вступати в члени Громади Стара московська метода! На неї мало хто звертає увагу. Не можна професійно-культурну організацію назвати політичною, тільки через її національний характер. Але росіяне у кожному прояві української національної окремішности вбачають політику, бажаючи тим налякати не цілком ще свідомий елемент.

Що торкається відношення Громади до вищої влади православної церкви, то воно є цілком льояльне. Цілий ряд заходів, спрямованих до поладження деяких непорозумінь, закінчились листом Управи на імя Блаженнішого Метрополита Діонісія. В тому листі Управа підносить декілька найбільш пекучих справ і просить їх поладження. Маємо надію, що відповідні чинники підуть на зустріч починанням Громади, що всі непорозуміння будуть поладжені мирним способом і що ми не будемо змушені ставати на якийсь инший шлях в здобуванні належних нам прав.

М. Л.

Загальні збори Громади.

Дня 11 березня 1928 р. відбулися звичайні загальні збори Громади. Збори вітанував своєю присутністю пан ректор проф. І. Огієнко, якого запрошено на почесного голову зборів. Крім того до президії увійшли: В. Білінський (голова), О. Пирогова і М. Вигінний (секретарі). По заслуханню звітів поодиноких членів Управи і голови Громади С. Кірічка і ревізійної комісії та по дискусії над звітами, було прийнято димісію й уділено абсолюторієм уступаючим органам. Одноголосно висловлено подяку товаришкам і товаришам за корисну й успішну працю в Управі, а також в бібліотечі Громади.

На літній семестр 1927-28 ак. року вибрано Управу в такому складі:

М. Лівницький (голова), Е. Чехович (заст. голови і реф. зовн. зносин), І. Рибачківна (скарбник і реф. економ. справ), Т. Назаркевич (завідуюча господарчим відділом), М. Вигінний (реф. культурно-освітний), Х. Гоптар (І секретар), В. Шиприкевич (II секретар), Ю. Косач і М. Маслов (кандидатами).

До ревізійної комісії увійшли т.т. О. Пирогова, М. Волосянко, П. Доманчук. До товариського суду — З. Пригода, А. Коломнець, П. Денисенко.

Об'єднання Українських Націоналістів-Державників.

Націоналістичний фронт нашої молоді скріпився ще одною організацією і то організацією не малого значіння для нашого студентського життя. Варшава, силою факту, стала також осередком певної групи нашого студентства, яке з тих чи інших причин змушене перебувати на цій псевдо-еміграції. Отже повстання організації, завданням якої є виховування студентства в націоналістичному дусі сталося konieczністю.

Об'єднання, створене на корпоративних засадах, які виховують молодь в дусі почуття точности карності і обовязковости, якого завдання є плекання націоналістичної ідеології — має найвищу мету: служення нації в державному розумінню цього слова.

Не малу увагу звертає організація на студюючих у Варшаві студентів-теологів (православних), які щоби стати добрими прцівниками на народній ниві, щоби мати право і можливість виховувати меншого брата мусять наперед себе виховати, мусять ясно усвідомити собі національно-державницьку ідеологію.

Організація звернула увагу також на фізичне виховання студентської молоді, створюючи для цього „спортивний клуб“ при Об'єднанні. Клуб відкриває секції: легкоатлетичну, копаного мяча, прогулькову, шерму, ситківкову, спортивних забав і и. В президію спорт-клубу увійшли: З. Пригода, Ю. Косач, Е. Чехович.

Провід Об'єднання складається з п.п. М. Лівницького, Ю. Косача і Е. Чеховича.

У Н. Д.

ОФІЦІАЛЬНА ЧАСТЬ.

Найважливіші постанови президії „Цесуса“ і управи Громади.

Комунікат „Цесуса“ ч. 2. I. Організаційні справи. На засіданню Ради „Цесуса“ дня 15 грудня 1927 р. прийнято в звичайні члени „Цесуса“. Союз Укр. Студ. „Основа“ в Данцігу і Т-во Укр. Студ. Хемії „Смолооскил“ в Данцігу. II. Культурно-суспільні справи. Президія „Цесуса“ подає до відома студентства, що є вигляди на видавання Студенського Вістника в цьому році кожного місяця. Взиваємо студентство, щоби воно на сторінках свого органу вело живу виміну думок, подавало ріжні пляни та проєкти організаційного характеру і т. д., що безмірно спричиняться до піднесення нашого студентського життя. Головно бажаним є, щоби організації зі Львова, Кракова, Варшави і Познаня слали дописи та статті на ріжні теми. III. Міжнародні справи. Згідно з резолюцією VII посліднього Зізду „Цесуса“ уповажнено до засновання референтур в поодикоких студ. центрах Європи слідующих тов: п. Кожевникова в Берліні, п. Чеховича у Варшаві, п. Ковальського у Парижі, та п. інж. Андрієвського в Брюсселі.

Лист Управи Громади.

(Варшава, 22. III. 28).

До Його Блаженства Блаженнішого Діонісія,
Метрополита Варшавського, Волинського і всієї
Православної Церкви в Польщі.

Управа Української Студенської Громади за ласкавим дозволом Вашого Блаженства, висловленим Вами делегації Громади на авдієннії 15 цього м., осмілюється звернутися з такими проханнями:

1. Удїлення Архипастирського Благословлення Вашого Блаженства всім студентам-теологам Членам Української Студ. Громади в Варшаві на їх перебування в Громаді.

2. Видання відповідного респорядження, щоби 4-х студентів-теологів (т.т. Гонтар, Доманчук, Цинкаловський, Комаревич) позбавлених права мешкати в інтернаті, було повернуто назад на мешкання в інтернаті. Двом із них, а саме т.т. Доманчукові і Цинкаловському, ласкаво просимо привернути матеріальні допомоги, з яких вони користали-в минулому році.

3. Заступництва Вашого Блаженства перед Владою інтернату в справі дозволу вивішення дошки оголошень в помешканню студентів-теологів.

Маємо надію, що Ви, Ваше Блаженство, не відмовите в ласці скорого і позитивного поалагодження наших прохань.

Просючи Вашого Архипастирського благословення і Святих Молитов і т. д.

М. Дівицький
Голова.

Е. Чехович
Реф. зовн. зносин.

П. Деписенко
За секретаря.

До П. Т. Читачів і Передплатників.

„Студенський Голос“, по кількомісячній перерві починає на далі виходити. Відновлений наш журнал буде одначе появлятися друкований вже не на ротаторі, як це було з двома, досі виданими числами, а спражнім друком і не що два місяці, а кожного місяця. Збільшення членів громади, а також в звязку з цим краще її матерьяльне становище, дає нам можливість цілковито усунути ті технічні труднощі, в якими боролось наше видавництво в минулому.

Зі своєї сторони можемо запевнити П. Т. Читачів і Передплатників, що наше видавництво буде ціхувати у майбутности передусім точність і сталість.

Просимо рівнож всіх, кому не байдужі справи нашого студенського життя, всіх товаришок і товаришів та П. Т. Громадянство о надсилення відповідних матерьялів, та о підтримку нашого журналу.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ.

„СТУДЕНСЬКИЙ ГОЛОС“

БУДЕ ПОЯВЛЯТИСЯ КОЖДОГО МІСЯЦЯ

ЦІНА ПРИМІРНИКА 1 ЗОЛ.

ПЕРЕДПЛАТА ЗОЛ.: 10 річно, 5 піврічно, 3 квартално.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

Warszawa, Podwale 16\15.

Редагує: колегія.

Видавець і відпов. редактор: ЄВГЕН ЧЕХОВИЧ.